

Datum
2021-08-12

Diarienummer

Handläggare

Svar från ekonomienheten på motion – avskaffa minutjakt inom hemtjänsten

Ersättningsmodellen	2
Verksamheternas resultat	3
Utförandegrad inom hemtjänsten.....	4

Ersättningsmodellen

När förvaltningen beräknar ersättningen för en insats är syftet att utföraren ska få täckning för alla kostnader för att bedriva verksamheten enligt gällande lagar, den ambitionsnivå som kommunen eftersträvar och när verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt. Beräkning av en ersättningen utgår därför normalt sett från aktuell kostnadsbild för kommunens egen regi. Därefter görs justeringar utifrån eftersträvad ambitionsnivå, nämndens budgetram, omvärldsbevakning och en bedömning av effektiviseringspotential inom verksamheten.

Som en del i processen tas även en modell för ersättningen fram, det vill säga det regelverk som ska gälla för utbetalning av ersättning. I beräkningen tas hänsyn till modellen för att säkra upp att utföraren får betalt för alla delar så som kringtid, dubbelbemanning, tomma platser etc.

Avslutningsvis tas även hänsyn till skillnader mellan kommunens utförare och privata aktörer. Det avser exempelvis kommunens möjlighet att göra avdrag för moms inom ramen för omsorgsverksamhet vilket en privat aktör inte kan göra, overhead som den kommunala utföraren inte har kostnader för inom ramen för ersättningen men som en privat aktör behöver finansiera inom ramen för sina intäkter eller eventuella kostnader för kommunens yttersta ansvar.

För hemtjänsten har ersättningen beräknats med utgångspunkt i ovanstående principer. Den ersättningsmodell som idag tillämpas inom hemtjänsten baseras på utförd tid. Det innebär att ersättning betalas ut för den tid som utföraren redovisar i Phoniro upp till beslutad tid. Utföraren registrerar den tid de befinner sig hemma hos kund. Ersättningen för hemtjänst består i huvudsak av fyra delar – ersättning för omsorgspersonal, ersättning för administration, ersättning för övriga kostnader och ersättning för kringtid – där beräkningen av ersättningen utgår från verksamhetens faktiska kostnader med justeringar utifrån effektiviseringskrav.

Ersättning för omsorgspersonal

Den största kostnaden inom hemtjänsten är personalkostnaden. Detta avser kostnaden för den tid personal befinner sig hemma hos kund och baseras på genomsnittlig kostnad för en personaltimme inom hemtjänsten. Detta inkluderar timlön, OB-kostnader, sjukfrånvaro, semesterersättning och personalomkostnadstillägg.

Enligt ersättningsmodellen ska tid för dubbelbemanning inte redovisas. För att utföraren ändå ska få ersättning för dubbelbemanning har ersättningen för varje redovisad timme ökats. Utföraren får därmed mer betalt för samtliga redovisade timmar oavsett om det krävs dubbelbemanning eller inte och tanken är därmed att detta kan täcka kostnaden för de timmar som faktiskt kräver dubbelbemanning.

Ersättning för administration

Utöver kostnader för omsorgspersonal har verksamheten även kostnader för enhetschef och administrativ personal. Ersättningen för dessa kostnader har utgått från genomsnittliga lönekostnader och antal chefer och administratörer i verksamheten och fördelats på förväntat antal utförda timmar under ett år.

Ersättning för övriga kostnader

För att utföraren ska kunna täcka sina kostnader behöver även ersättningen inkludera övriga kostnader. Detta innefattar alla kostnader som inte avser lönekostnader, exempelvis lokalhyra, kompetensutveckling, kostnader för fordon och drivmedel, förbrukningsmaterial m.m. Beräkningen av ersättningen för dessa har utgått från verksamhetens kostnader under året utslaget på förväntat antal utförda timmar under ett år.

Ersättning för kringtid

Eftersom personalen inte enbart får lön för den tid de arbetar hos kund samtidigt som ersättningsmodellen endast medger ersättning för den tid personalen redovisar hemma hos kund måste ersättningen ökas för att kompensera för så kalla kringtid. Med kringtid avses exempelvis restid, dokumentationstid, mötestid, avböjda besök m.m., det vill säga all tid som personalen inte är hemma hos kund. Ersättningen för hemtjänst har därför ökat upp för att täcka en kringtid på 35 procent, det vill säga att för varje arbetad timme antas 65 procent av tiden vara hemma hos kund och resterande 35 procent avser kringtid.

Jämförelse med andra kommuner

Kommun	2019		2020		2021		Kommentar
	Egen regi	Privat regi	Egen regi	Privat regi	Egen regi	Privat regi	
Huddinge	445	445	489	489	501	501	
Haninge	Service 259 Omsorg 379	Service 273 Omsorg 385					
Nacka	399	423	402	426	418	443	
Nynäshamn	376	384					
Stockholm	432	443			462	474	
Sundbyberg	395	403					
Tyresö	371	380	371	380	377	388	Beviljad tid

Uppgifter hämtade från respektive kommuns hemsida och/eller en sammanställning gjord av Sveriges kommuner och regioner (SKR)¹.

Det finns en svårighet i att jämföra ersättningar mellan kommuner eftersom den exakta ersättningsmodellen kan skilja sig åt. Många kommuner har en modell för utförd tid men som kanske inte är helt jämförbara eftersom exempelvis Huddinges modell för utförd tid sedan 2020 har en speciell hantering av dubbelbemanning som inte nödvändigtvis andra tillämpar. I jämförelse med andra kommuner ser Huddinge kommuns ersättning inte ut att vara låg.

Verksamheternas resultat

Inom socialförvaltningen finns bistånd och förebyggande (BoF) verksamhet som ansvarar för myndighetsutövningen inom vård- och äldreomsorgsnämndens ansvarsområden. Budgetmässigt finns huvuddelen av nämndens volymbudget inom BoF och ersättning betalas ut till utförarna enligt av nämnden fastställd prislista för respektive insats.

Inom förvaltningen finns även kommunens egen regi för äldreomsorg och funktionshinderområdet. Huvuddelen av utförarens verksamhet finansieras genom de ersättningar de erhåller för utförda insatser, däribland hemtjänst.

Överskott inom bistånd och förebyggande verksamhet

Årligen görs en prognos över vilka volymer som förväntas inom respektive insats, det vill säga hur många timmar hemtjänst som förväntas utföras, hur många platser på särskilt boende som behövs, hur många personer som kommer ha daglig verksamhet och så vidare. Det görs också översyner av nämndens ersättningar utifrån hur mycket medel som tilldelats för pris- och löneökningar samt utifrån den politiska viljan. Det är dessa två komponenter – prognostiserade volymer och ersättningsnivåer – som ligger till grund för bistånd och förebyggande verksamhets budget.

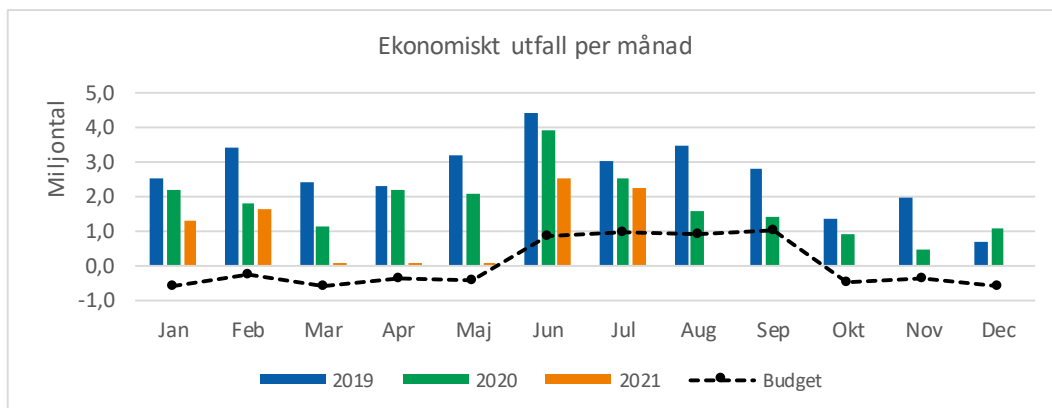
¹ <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/driftformervalfrihet/valfrihetssystemochersattningsmodeller/socialomsorg/ersattningssystem/ersattningssystemhemtjanst2019.31355.html>, 2021-08-12

Att bistånd och förebyggande verksamhet redovisar överskott beror i huvudsak på att volymerna varit lägre än väntat. Till följd av coronapandemin har svårigheten i att prognostisera volymerna ökat. Bedömningen är också att nämnden tidigare tilldelats för mycket medel avseende volymer vilket har justerats i nämndens preliminära budgettilldelning för 2022–2024. Det innebär att förvaltningens bedömning är att det inte finns utrymme att öka ersättningarna mer än vad som är möjligt inom ramen för eventuella statsbidrag – medel kan alltså inte omfördelas från volymbudgeten till förmån för att öka ersättningen.

Underskott inom egen regi

Inom hemtjänsten redovisade utföraren ett underskott om -7,6 miljoner kronor per sista juli 2021 med en prognos på -11 miljoner kronor för hela året. Det ekonomiska utfallet visar på att nettokostnaderna minskat jämfört med tidigare år vilket beror på att intäkterna ökat i och med att en större andel av den beslutade tiden utförs samt att kostnaderna har kunnat minskas. För kostnaderna har mycket fokus legat på att säkra upp att arbetad tid, planerad tid hos kund och utförd tid i så stor utsträckning ska närma sig varandra.

Arbetet med att slutföra nulägesanalysen enligt en ny uppföljningsmodell som införts under 2021 pågår. Innan den är slutförd är det svårt att avgöra hur stort det faktiska åtgärdsbehovet är samt vad som krävs för att uppnå en budget i balans inom ramen för befintlig ersättning.

Utförandegrad inom hemtjänsten

Baserat på redovisade uppgifter från Procapita har utförandegraden, det vill säga hur stor andel av den beviljade tiden som utförs, för hemtjänsten i egen regi ökat under det senaste året. Under 2021 har utförandegraden uppgått till 80 procent för egen regi under perioden januari till och med juli.

